

אייר תשס"ט

מ. זילברמן

(פב.) **מחק בגט**. תנן כתבו (לתנאי) בתוכו אע"פ שחזר ומחקו פסול, ע"כ. וכתבו התוס' (פד: ד"ה אם כתבו). "פירוש לפי שלא נכתב הגט אלא על תנאי זה אין זה כריתות, משמע דוקא חוץ דלא הוה כריתות חזר ומחקו פסול, אבל שאר מחקין כשרין בגט רק שיעשה קיום המחק לפני שריר וקיים ומ"מ נהגו העולם להחמיר". וכן נפסק בשו"ע (אה"ע סי' קכה סט"ו), "לא יהא בו שום טשטוש ולא יכתבו על המחק". וזה משום חשש דיכול להזדייף (ח"מ סק"כ וב"ש ס"ק כב).

כתב בעזר מקודש (על הגליון לסע' ו), "כשאירע טעות בכתיבת גט אני מצוה שיעשה מאות א' או ב' קטנים ראש א' דש' או דאות הצריכה שם". ע"ש שהאריך בזה. וזהו מנהג הסופרים היום לעשות אות אחת גדולה מאותיות שנכתבו בטעות. אך העירוני ידידי הרב יעקב ווערבלאווסקי מהא דפסק השו"ע בהלכות שטרות (חו"מ סי' מד ס"ו), "אם יש בשטר מחקים או תלויות או תיבות שעבר עליהם הקולמוס צריך לקיימם קודם והכל שריר וקיים". [וראה תוס' ב"ב קסב. ד"ה ולפי שכתבו דכדת משה וישראל בגיטין הוי כוהכל שריר וקיים בשטרות]. הרי דאם עושה אות גדולה מכמה אותיות נחשב כמחק וצריך קיום, וזה נגד מנהג הסופרים בכתיבת גיטין.

וכבר דן על זה בשו"ת מהרש"ם (חלק א סימן כו) שכתב, "ומ"ש במה שעשה הסופר מן כל תיבת בנפשיכי אות גדול, מפני שטעה והשמיט היו"ד, דיש לחוש שמא הוי כתב ע"ג כתב, אין זה חשש כלל כמובן, וכן נהגו כל הסופרים, וכבר ראה גם דברי עזר מקודש שהתיר. ויותר יש לחוש שהוא כתב שיכול להזדייף כיון דאפשר עי"ז למחוק כמה תיבות ולעשות מהם אותיות גדולות ... אבל כיון דבדאיכא עדי מסירה אין בו פסול, וגם יש לחלק מסברא דאין זה בכלל יכול להזדייף, לכן אין למחות במה שהמנהג פשוט."

החבורה הבאה תתקיים אי"ה בליל יום שני אחרי תפילת מעריב

עיקר תוס' ריש פרק המגרש

(פב.) המגרש

(פב:) אפי' עד וא"ת לר"א

(פג.) ועמדה

(פד:) ותיפוק ליה, אמר חזקיה, אם כתבו, כל התנאים, אבל

(פה.) חוץ מתרומתיך

(פה:) דתהוייין, ולורכיה